

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7CdoR/13/2025
Identifikačné číslo spisu:	7221210776
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7221210776.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa U. Y., narodenéj XX. J. XXXX, bývajúcej u matky, v konaní zastúpenej procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Košice, Staničné námestie 9, dieťa matky H. G., narodenéj XX. S. XXXX, H., E. XXXX/XX, právne zastúpenou advokátkou Mgr. Romanou Habiňákovou, Košice, Štúrova 20, a otca F. Y., narodeného XX. Z. XXXX, G. XXX, právne zastúpeného advokátom Mgr. Miroslavom Balážom, Prešov, Sládkovičova 8, o zvýšenie výživného a striedavej starostlivosti, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-43P/49/2022-383, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. februára 2025 č. k. 19CoP/77/2024-489, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 22. marca 2024 č. k. K2-43P/49/2022-383 v spojení s opravným uznesením č. k. K2-43P/49/2022-418 zo dňa 27. júna 2024 rozhodol tak, že zmenil rozsudok Okresného súdu Košice - okolie, č. k. 19P/437/2014-39 zo dňa 12. augusta 2015 v časti výživného tak, že výživné otca na maloletú U. zvýšil s účinnosťou od 08. decembra 2021 do 31. augusta 2023 zo sumy 50 eur na 250 eur mesačne a s účinnosťou od 01. septembra 2023 do budúca zo sumy 250 eur na sumu 280 eur mesačne; určené výživné je otec povinný zasielať k rukám matky, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred (výrok I.), dlžné výživné na maloletú U. za obdobie od 08. decembra 2021 do 31. marca 2024 v celkovej výške 5.769,84 eura je otec povinný zaplatiť matke dňom doručenia rozsudku (výrok II.), v prevyšujúcej časti konanie zastavil (výrok III.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok IV.).

1.1. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že návrh matky na zvýšenie výživného bol podaný dôvodne, naposledy bolo výživné upravované v čase, kedy maloletá navštevovala

predškolské zariadenie (august 2015) s tým, že v tom čase sa rodičia na výživnom dohodli. Súd prvej inštancie uviedol, že v súčasnosti je maloletá žiačkou druhého stupňa základnej školy, matka okrem bežných výdavkov hradí aj zubné ošetrovanie na čelustnej ortopédii a ortopédii. Plnoletá dcéra sa v tomto čase pripravovala na vysokoškolské štúdium, otec na každé dieťa prispieval výživným len vo výške 50 eur. Súd mal za preukázané, že všetky výdavky hradí matka s finančnou podporou svojich rodičov. V marci 2022 sa otec vrátil zo zahraničia na Slovensko, bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie a absolvoval rekvalifikačný kurz kachliar - kominár. Tvrdil, že okrem invalidného dôchodku vo výške 128 eur iný príjem nemal. V apríli 2023 sa vrátil do Francúzska, kde má zázemie a živnosť, s úmyslom ostať tam žiť. Otec si vo Francúzsku privyrábal rôznymi brigádami v stavebnej oblasti, aj tu požiadal o zvýšenie invalidného dôchodku, žiadosť mu však bola zamietnutá z dôvodu nepreukázania dôvodnosti. Na Slovensku bol naďalej evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, dávky nepoberal. Súd prvej inštancie doplnil, že otec na Slovensku vlastní dvojpodlažný rodinný dom s garážou, záhradou a pozemkom a vlastní dve motorové vozidlá. Matka bola v tomto čase riadne zamestnaná s mesačným príjmom 1.100 eur, poberala prídavky na dve deti a daňový bonus. Súd prvej inštancie zhrnul, že otec bol nezamestnaným aj v čase pôvodného rozhodnutia súdu a rovnako aj v čase rozhodovania súdu prvej inštancie. Doplnil, že v roku 2023 otec čerpal spotrebný úver vo výške 15.000 eur vo VÚB banke, svoje príjmy nepreukázal, procesnému opatrovníkovi potvrdil mesačné výdavky v sume 2.000 eur. Súd prvej inštancie konštatoval, že tvrdeniam otca neuveril, je nepochybné, že otec dlhodobo žije a pracuje vo Francúzsku a od roku 2015 podniká v oblasti stavebníctva. Sám otec tvrdil, že stavebné práce vykonáva a do Francúzska sa vrátil, pretože tam má prácu aj zázemie.

1.2. Súd prvej inštancie sa stotožnil s procesným opatrovníkom, že v danom prípade je namieste aplikovať zásadu proporcionality príjmu, ktorá má prednosť pred fakticitou. Vzhľadom na mesačné výdavky otca vo výške 2.000 eur bolo podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že dokáže produkovať príjem minimálne v tejto výške. Súd prvej inštancie poukázal na to, že v minimálnej mzde vo Francúzsku v rozhodnom období bola v rozsahu 1.220 eur - 1.370 eur a je dôvodné predpokladať, že otec s ohľadom na jeho vek, jazykové znalosti a dlhoročné pôsobenie na trhu v oblasti stavebníctva, má potenciál dosahovať podstatne vyšší príjem ako minimálnu mzdu. Súd prvej inštancie uviedol, že otec sa na výžive detí podieľa len v minimálnom rozsahu - sumou 1,66 eur na deň, čo je suma za daných okolností absolútne neprimeraná a nedostatočná. Otec sa odsťahoval s úmyslom trvalo žiť vo Francúzsku, na Slovensku vlastní rodinný dom so záhradou, pozemkom a garážou, v ktorom dlhodobo nebýva, avšak výdavky naň uviedol. Súd prvej inštancie uviedol, že tento môže byť tak za daných okolností zdrojom nezanedbateľného príjmu, ktorého sa tak otec dobrovoľne vzdal.

1.3. Súd prvej inštancie uviedol, že obaja rodičia majú výživovaciú povinnosť aj k plnoletej staršej dcére a matka sa na výžive maloletej U. podieľa aj výlučnou osobnou starostlivosťou a poskytovaním bývania. S poukazom na vek maloletej, jej bežnými výdavkami a osobitnými výdavkami na zdravotnú starostlivosť, súd prvej inštancie považoval za primerané výživné za obdobie od podania návrhu od 08. decembra 2021 do skončenia prvého stupňa základnej školy v rozsahu 250 eur mesačne a od nástupu na druhý stupeň základnej školy v sume 280 eur mesačne.

1.4. V priebehu konania pred súdom prvej inštancie otec navrhol zveriť deti do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, návrh však pred pojednávaním zobral späť. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie konanie o návrhu otca zastavil.

1.5. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. februára 2025 č. k. 19CoP/77/2024-489 rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a IV. potvrdil (výrok I.) a rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.).

2.1. Odvolací súd primárne uviedol, že preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav veci a nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov odchýliť. Napadnutý rozsudok odvolací súd označil za vecne správny.

2.2. Otec v odvolaní nesúhlasil so zvýšením výživného súdom prvej inštancie a poukázal na to, že od apríla 2022 do apríla 2023 bol na Slovensku bez pravidelného príjmu vedený ako uchádzač o zamestnanie a poberal len dávky v hmotnej núdzi. Uviedol, že spotrebný úver vo výške 15.000 eur bol

nútený čerpať z dôvodu financovania životných potrieb. V apríli 2023 sa vrátil do Francúzska, jeho pravidelným príjmom bol iba invalidný dôchodok v sume 125 eur mesačne (ktorý poberá už 30 rokov), kvôli úrazu chrbtice má zníženú schopnosť pracovať o 20 % a privyrába si len príležitostnými prácami. Namietal aplikovanie princípu potenciality príjmu, zdôrazňujúc, že z daňového priznania za roky 2021 a 2022 sú zrejmé jeho príjmy, z ktorých mal súd vychádzať. Tiež namietal, že rozostavaný rodinný dom na Slovensku mu slúži na stretávanie sa s deťmi, preto ho neprenajíma.

2.3. K námietkam otca odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne uzavrel, že maloletá U. je stále osobou oprávnenou z výživného a je odkázaná na plnenie vyživovacej povinnosti zo strany rodičov. Podľa odvolacieho súdu, súd prvej inštancie dostatočne odôvodnil zistenú zmenu pomerov na strane povinných rodičov z výživného a na strane maloletej. Otec nenamietal súdom zistení oprávnené výdaje maloletej odkázanej na výživu rodičov. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že zvýšenie doposiaľ určeného výživného je dôvodné a doplnil, že skorším rozsudkom upravená výška výživného pre maloletú už nie je spôsobilá reflektovať prirodzený vývin maloletej a jej zvýšené výdavky na stravné, ošatenie, obuv, drogériu, náklady spojené so školou a voľnočasové aktivity. V čase poslednej úpravy výživného maloletá navštevovala predškolské zariadenie, v čase rozhodovania odvolacím súdom bola už žiačkou druhého stupňa základnej školy. Súd zistil aj ďalšie navýšené potreby maloletej v súvislosti s jej záľubami a zdravotným stavom. Podľa odvolacieho súdu, z charakteru výživného ako dávky zročnej do budúcnosti vyplýva, že nemožno všetky výdavky preukázať, keďže budú vznikať až v budúcnosti.

2.4. K námietkam otca týkajúcich sa aplikovaného princípu potenciality, odvolací súd argumentoval, že na základe daňových priznaní otca ako osoby, ktorá má príjem z inej než závislej činnosti, nie je možné ustáliť príjem otca, pretože daňové priznanie nie je postačujúce pre zhodnotenie reálnych príjmov osôb, ktoré majú príjem z tejto činnosti. Pri stanovení príjmu sa vyžaduje aj skúmanie príjmov, ako aj výdavkov a následne skúmanie nevyhnutnosti uvedených výdajov súvisiacich s touto podnikateľskou činnosťou. Z daňových priznaní predložených otcom vyplývajú len príjmy z podnikateľskej činnosti. Otec bol povinný v zmysle § 63 Zákona o rodine predložiť podklady na zhodnotenie výdavkov, ktoré vynaložil v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou. Nie každý výdaj povinného rodiča, aj keď je inak uznaný daňovými predpismi, je z hľadiska jeho podnikania nevyhnutný do tej miery, že by nebolo možné od neho odôvodnene požadovať, aby z takto vynaložených prostriedkov prednostne plnil svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu. Otec si túto povinnosť nespĺnil a preto súd prvej inštancie aplikoval zásadu potenciality príjmu.

2.5. K odvolacej námietke otca, že súd prvej inštancie pri určovaní zvýšeného výživného na maloletú, nevzal do úvahy jeho vyživovaciu povinnosť k už plnoletej dcére D., ktorej návrh bol vylúčený na samostatné konanie, odvolací súd uviedol, že nebola dôvodná a poukázal na rozsudok Mestského súdu Košice sp. zn. 79Pc/19/2023-148 zo dňa 15. novembra 2024.

2.6. Odvolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na všetky zistené skutočnosti je určené výživné potrebné považovať s určitosťou za zodpovedajúce schopnostiam a možnostiam povinného rodiča, aj s prihliadnutím na to, že matka zabezpečuje v plnej miere osobnú starostlivosť o maloletú. Odvolací súd poukázal na to, že zabezpečenie oprávnených potrieb dieťaťa však zostáva po rozpade rodiny základnou povinnosťou rodičov, k čomu musia vynakladať všetko úsilie, a to aj na úkor svojich rýdzo vlastných záujmov a nie je možné, aby rodič, ktorý nemá dieťa v osobnej starostlivosti, žil vlastný život bez ohľadu na rodičovské povinnosti.

2.7. Otec v doplnení odvolania predložil listiny, z ktorých vyplýva, že maloletej dcére zasielal rôzne finančné čiastky na rôzne účely (na vreckové, na okuliare, na dovolenku a pod.). Z tohto dôvodu podľa neho došlo k chybnému výpočtu dlžného výživného súdom prvej inštancie. Zároveň navrhol (v prípade ak by odvolací súd nevyhovel jeho odvolaniu), aby mu odvolací súd umožnil uhradiť dlžné výživné v mesačných splátkach po 50 eur, keďže inak by došlo k jeho existenčnému ohrozeniu. Odvolací súd však mal za to, že tieto plnenia zo strany otca však nemožno započítavať ako splátky na dlžné výživné, keďže takéto prispievanie matke na rôzne voľnočasové aktivity a záujmy maloletého dieťaťa by malo byť samozrejmosťou. Dodal, že odpočítanie jednotlivých splátok na dlžnom výživnom je vecou vzájomnej dohody rodičov.

2.8. Odvolací súd akcentoval účel výživného, ktorým je úhrada potrieb maloletého dieťaťa, ktoré existujú v reálnom čase, nie v budúcnosti. Podľa odvolacieho súdu mal otec dostatočný časový priestor, aby si zabezpečil dostatočnú finančnú rezervu na úhradu dlhu na výživnom. Dlžné výživné plní

satisfakčnú funkciu, ktorou by malo byť maloleté dieťa kompenzované za obdobie, počas ktorého bolo aj napriek dostatočným príjmovým pomerom otca, ukrátené na svojom práve podieľať sa na jeho životnej úrovni.

2.9. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

3. Otec (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. V podstatnom namietal absenciu riadneho odôvodnenia rozhodnutia a mal za to, že sa sudy nižších inšancií nevysporiadali so všetkými relevantnými okolnosťami a jeho základnými námietkami. Odvolací súd podľa dovolateľa nezohľadnil významné skutočnosti na jeho strane a to, že jeho jediný pravidelný príjem je invalidný dôchodok v sume 125 eur mesačne a rovnako nezohľadnil ani jeho zhoršený zdravotný stav. Nedostatočné zdôvodnenie napadnutého rozsudku identifikoval dovolateľ aj v konštatovaní odvolacieho súdu, že prispievanie otca, resp. spolupodieľanie sa otca na výdavkoch spoločného dieťaťa, by malo byť zo strany otca samozrejmé a odpočítanie jednotlivých splátok na dlžnom výživnom je vecou vzájomnej dohody rodičov. Poukázal na to, že s ohľadom na zlé vzájomné vzťahy rodičov nie je v ich možnostiach objektívne dospieť k racionálnej dohode a tento názor súdu nemožno považovať za právne udržateľný. Mal za to, že odvolací súd vôbec nezohľadnil, že sa ako otec snažil prispievať na maloletú dcéru nad rámec súdom určeného výživného. Rovnako podľa dovolateľa nebolo odvolacím súdom vôbec zohľadnené, že má aj inú vyživovaciu povinnosť, voči plnoletej dcére D.. Dovolateľ poukázal na zhoršenie jeho finančných pomerov v období pandémie COVID-19 (roky 2020 - 2023) s tým, že v období od januára 2022 do apríla 2023 nedosahoval príjem a bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na území Slovenskej republiky, v dôsledku nepriaznivej situácie musel prediť osobné motorové vozidlo v hodnote cca 7.000 eur a čerpať spotrebný úver v sume 15.000 eur. Zvýšenie výživného na maloletú zo sumy 50 eur na sumu 250 eur a následne na 280 eur predstavuje podľa dovolateľa rapídne navýšenie, ktoré nie je v jeho možnostiach a schopnostiach hradiť riadne a včas. Dodal, že z invalidného dôchodku má problém pokryť svoje životné náklady a dodal, že aj on má právo na dôstojný život a zabezpečenie základných životných potrieb. Priznanú výšku výživného označil za nadštandardnú, pretože táto prevyšuje jeho finančné, zárobkové a príjmové pomery. Dovolateľ mal za to, že sudy nesprávne ustálili skutkový stav v rodine, nesprávne posúdili, že otec má aj nevyhnutné výdavky. Podľa dovolateľa sudy nižších inšancií pochybili pri posudzovaní otázky vzniku výživného, ako aj dlžného výživného a to najmä z dôvodu, že nezohľadnili a nezapočítali do splnenia vyživovacej povinnosti podstatné úhrady na základné zložky tvoriace podstatu vyživovacej povinnosti oboch dcér. Rovnako sudy nezapočítali v žiadnom rozsahu úhradu iných nákladov zo strany otca (lieky, darčeky, voľnočasové aktivity) s konštatovaním, že predmetné úhrady v rovnakom rozsahu vynakladala aj matka. Tento postup súdov vníma dovolateľ ako nelogický a arbitrárny. Arbitrárnosť podľa dovolateľa vychádza z premisy o potencialite jeho príjmu, bez toho, aby bola akýmkoľvek dôkazom riadne preukázaná. Odvolací súd nezohľadnil jeho aktuálnu životnú úroveň ani v otázke splácania dlžného výživného v mesačných splátkach. Bez bližšieho dokazovania sudy nezohľadnili, že otec sa podieľal na výžive maloletých nielen financovaním každodenných potrieb v ich prospech, ale prispieval aj osobnou starostlivosťou o maloleté deti, keďže ich matka bola dlhodobo nezamestnaná. Na uvedené mal súd prvej inšancie a odvolací súd podľa dovolateľa prihladiť. Vzhľadom na uvedené, dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a tiež, aby dovolací súd priznal dovolateľovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Matka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inšancie, ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za správne a v súlade so Zákonom o rodine. Mala za to, že odvolací súd sa s námietkou otca o aplikovaní princípu potenciality vysporiadal dostatočným spôsobom. Matka dovolaciemu súdu navrhla, aby dovolanie odmietol.

5. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice ako procesný opatrovník maloletého dieťaťa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že trvá na svojich doterajších písomných a ústnych podaniach adresovaných súdu v danej právnej veci. Uviedol, že má za to, že súd prvej inšancie rozhodol v najlepšom záujme maloletej a zároveň dodal, že sa stotožňuje s rozsudkom odvolacieho súdu, ktorý

rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a IV. potvrdil.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolačný súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné:

7. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa s účinnosťou od 01. júla 2016 vzťahuje CMP. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej na konanie o dovolaní otca aplikoval CSP.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Z obsahu podaného dovolania v danom prípade dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti). Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami.

13. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany (resp. účastníka konania) nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

14. Dovolateľ identifikoval porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené (nepreskúmateľné), ako aj v tom, že odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými relevantnými okolnosťami a námietkami otca (bod 3.). Takýto postup odvolacieho súdu označil dovolateľ za nelogický a arbitrárny.

15. Právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonomnom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

16. Konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle § 393 CSP. Dovolací súd v predmetnej veci nezistil, že by išlo o taký prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces. Dovolací súd má za to, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vymedzil predmet konania, zhrnul, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, uviedol obsah odvolania otca a vyjadrení k odvolaniu a následne zrozumiteľne a jasne vysvetlil na základe, akých súdom prvej inštancie zistených skutkových okolností, považuje rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny.

17. Najvyšší súd po preskúmaní spisu v danej právnej veci konštatuje, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa kritéria pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, respektíve za nedostatočne odôvodnený. Odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny vo výrokoch I.,

II. a IV., prebral súdom prvej inštancie zistený skutkový stav a nevzhliadol dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť. Odvolací súd konštatoval, že rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti považuje za vecne správny, plne sa s ním stotožnil a konštatoval, že súd prvej inštancie dostatočne odôvodnil zistenú zmenu pomerov na strane povinných rodičov z výživného a na strane maloletej. Odvolací súd v bode 25. svojho rozhodnutia uviedol, že súd v konaní dôkladne zistil odôvodnené potreby maloletej s ohľadom na vek a zdravotný stav. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie považoval za dôvodné zvýšiť doposiaľ určené výživné a uvedené dôvody tým, že skorším rozsudkom upravená výška výživného pre maloletú už nie je spôsobilá reflektovať jej prirodzený vývin a jej zvýšenie požiadavky na stravné, ošatenie, obuv, drogériu, náklady spojené so školou či voľnočasové aktivity, keďže v čase poslednej úpravy výživného v auguste 2015 maloletá navštevovala predškolské zariadenie, no v čase rozhodovania odvolacieho súdu bola žiačkou druhého stupňa základnej školy. Odvolací súd mal za to, že súd zistil aj navýšené potreby maloletej v súvislosti s jej záľubami (pingpongový krúžok) a zdravotným stavom (fixný zubný strojček, ortopedické vložky do topánok).

18. Dovolateľ tiež namietal, že súdy namiesto toho, aby vyhodnotili zmenu pomerov na jeho strane, aplikovali zásadu potencionality príjmu. Dovolateľ mal v dovolaní za to, že názorová arbitrárnosť odvolacieho súdu vychádza zo „všeobecne podsunutej premisy o potencionalite príjmu otca, bez toho, aby potencionalita bola riadne preukázaná akýmkoľvek dôkazom.“ V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v bodoch 27. až 32., v rámci ktorých, okrem iného, uviedol, že „Z daňových priznaní predložených otcom vyplývajú len príjmy z tejto podnikateľskej činnosti, otec bol povinný v súlade s § 63 Zákona o rodine predložiť podklady na zhodnotenie výdavkov, ktoré vynaložil v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou. Nie každý výdaj povinného rodiča, aj keď je inak uznaný daňovými predpismi, je z hľadiska jeho podnikania nevyhnutný do tej miery, že by nebolo možné od neho odôvodnene požadovať, aby z takto vynaložených prostriedkov prednostne plnil svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu. Keďže otec si túto svoju povinnosť nesplnil, súd aplikoval zásadu potencionality príjmu.“ Dovolací súd má za to, že odvolací súd v danom prípade dostatočne odôvodnil potrebu aplikácie zásady potencionality príjmu, respektíve dôvody, pre ktoré sa stotožnil s postupom súdu prvej inštancie v tejto otázke.

19. V súvislosti s dovolacou námietkou, že odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) nezohľadnili dôkazy preukazujúce jeho negatívnu finančnú situáciu a zhoršený zdravotný stav, dovolací súd odkazuje na body 38. a 39. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd uviedol, že: „Z obsahu súdneho spisu však vyplýva, že otec v písomnom podaní zo dňa 26. 11. 2023 vyčíslil svoje mesačné výdavky (strava, ubytovanie Francúzsko, inkaso dom Bukovec, oblečenie, drogériu a hygiena, zdravotné poistenie, zdravotné výdavky, náklady na prevádzku auta, PHM, poistenie auta, splátka hypotekárneho úveru, splátka spotrebného úveru a výživné na 2 deti), celkom na sumu 1.721 eur mesačne. Z týchto informácií je zrejmé, že otec musí dosahovať mesačný príjem minimálne v dvojnásobnej výške, ako je výška jeho mesačných výdavkov. Sám otec deklaroval, že má 2 účty vo Francúzsku, z ktorých výpisy súdom nepredložil. Predložil len výpisy z účtu vedeného v Prima banka Slovensko, a.s., pobočka Košice, z ktorých vyplýva, že otec si z francúzskych účtov postupne presúval finančné prostriedky minimálnych výškach (podľa jeho potreby) na tento účet. Matka, ktorá žila s otcom vyše 15 rokov vo Francúzsku, uviedla, že aj vtedy otec vykonával práce bez faktúry a jeho príjem bol v rozpätí od 3.000 eur do 3.500 eur, a aj z finančných prostriedkov, ktoré otec zarobil vo Francúzsku, sa mu podarilo postaviť rodinný dom na Slovensku.“ Odvolací súd uvedené doplnil aj konštatovaním, že otec v konaní nepreukázal, že vzhľadom na skutočnosť, že má zníženú pracovnú schopnosť kvôli zdravotným problémom s chrbticou, nemôže vykonávať žiadne iné práce. V bode 39. odôvodnenia rozsudku odvolací súd uviedol: „Otec je vyučený v odbore zámočník. Keďže podľa jeho tvrdení vzhľadom na svoj zdravotný stav už nemôže vykonávať práce v oblasti stavebníctva, mohol si nájsť prácu v odbore, v ktorom je vyučený, resp. iné práce (aj v inej oblasti), v ktorých by tak nezaťažoval chrbticu.“

20. Dovolateľ odvolaciemu súdu vytkol aj to, že dostatočne nezdôvodnil, z akého dôvodu príležitostné finančné náklady vynaložené otcom na maloletú dcéru nepatria do výživného. Nad rámec toho, že takéto spolupodieľanie sa otca na výdavkoch spoločného dieťaťa (výdavky na školy v prírode, výlety, tábory a iné voľnočasové záujmy maloletého dieťaťa) označil odvolací súd za samozrejmé, odvolací súd v

súvislosti s uvedeným argumentoval v bode 46. odôvodnenia svojho rozhodnutia, že otec platí k rukám matky bežné výživné len vo výške 50 eur mesačne a ani tieto finančné (nepravidelné) sumy nepokrývajú celkové mesačné výdavky maloletej a tiež uviedol, že sumy, ktoré otec posielal matke sa týkajú bežného výživného.

21. Vzhľadom na ďalší obsah dovolania dovolací súd na tomto mieste pripomína, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení realizovaných súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu (skutočného stavu, § 35 CMP) sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd viazaný obsahom dovolania kontrolou postupu súdov nižších inštancií pri zisťovaní skutočného stavu veci (§ 35 CMP) nezistil, že by konanie bolo postihnuté akýmkoľvek závažným deficitmi v dokazovaní ani to, že by konajúcimi súdmi prijaté závery boli svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že súdy nižších inštancií v rámci zisťovania skutočného stavu veci postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania, a to v súlade s vyšetrovacím princípom, princípom oficiality, ako aj v súlade so zachovaním princípu rovnosti účastníkov, najmä vo vzťahu k maloletému dieťaťu (čl. 4, čl. 5 a čl. 6 Základných princípov CMP).

22. Najvyšší súd pripomína, že rozhodnutia všeobecných súdov o úprave práv a povinností k maloletým deťom nemajú povahu rozhodnutí „absolútne konečných“, a teda nezmeniteľných, ako vyplýva i z ustanovenia § 26 Zákona o rodine, ktorý zmenu rozhodnutia podmieňuje „zmenou pomerov“. Uvedené platí tým skôr, pokiaľ súdy svoje rozhodnutia zakladajú na okolnostiach, zmena ktorých je v budúcnosti predvídateľná či aspoň reálne možná

23. Vzhľadom na uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto dovolanie v zmysle § 447 písm. c) CSP ako neprípustné odmietol.

24. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 52 CMP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.